

Svenska Naturskyddsföreningen

RIKSPÖRBUND FÖR NATURVÅRD

SNF:s ark.ex.

Dnr: 45/70

MS/SE

Anteckningar förda vid sammanträde ang Projekt VARG den 2 mars 1973 kl. 13.30, i SNF:s lokaler Nybrogatan 12 II, Stockholm.

Närvarande: Sverige

professor Ingemar Ahlén

professor Bertil Haglund (ordförande)

1:e intendent Håkan Hallander

professor Alf Johnels

avdelningsdirektör J-O Pettersson

intendent Mats Segnestam (sekreterare)

generalsekreterare Sven Wahlberg

Finland

verksamhetsledare Lasse Blomberg

generalsekreterare Kallevi Malmström

Norge

konsulent Magnar Norderhaug

§ 1

Ordföranden förklarade mötet öppnat och hälsade de närvarande välkomna.

§ 2

Läget för vargstammen i Skandinavien redovisades.

Sverige

Bertil Haglund ansåg läget i Sverige oförändrat, dvs fortfarande finns möjligen enstaka djur i landet men däremot ingen grupp-bildning, vilket i sin tur innebär att det för närvarande inte finns något hopp om reproduktion. En säker vargrapport har mottagits och några sannolika ev så långt ner som Härjedalen-norra Dalarna.

Finland

Kallevi Malmström redovisade uppgifter han fått via Pouliainen. Under den gångna vintern har 9 vargar dödats i Finland, varav en har bildödats och de andra skjutits. Av de dödade vargarna var

Vargstammen

2 vuxna djur och 7-unga. En av de unga dödades i Tavastland och de två vuxna i inlandet. Ett 10-tal vargar beräknas finnas längs den östra gränsen och 2-3 i norra Finland. 2 kullar har fötts på Sovjetsidan av gränsen denna vinter i höjd med Lappland och norra Karelen. (1969 ynglade varg i norra Finland)

Vargen i Finland betraktas som fritt villebråd men opinionen har svängt relativt snabbt och ett starkt motstånd mot vargjakt visar sig så fort pressen tar upp ett aktuellt fall. Vargjakterna sker därför numera i tysthet, men renägare försöker nog fortfarande komma åt varje varg som kommer i närheten. Vargarna i norra Finland torde inte vara i omedelbar fara men fortfarande utbetalas skottpengar i de kommuner som gränsar mot Sovjet. Inkomsterna från en skjuten varg kan sammanlagt bli ca 1 500 mark - 500 mark från staten, ca 500 mark från renskötarnas egna fonder och dessutom 500 mark för skinnet.

Man har beräknat att rovdjur i Finland tar ca 6 - 700 renar varje år, varav 4 - 500 faller på järven och drygt 100 på vargen.

Det finns fortfarande möjlighet för rovdjuren att ta sig från Sovjet in i Finland på flera ställen längs gränser.

Sovjet

Det finns varg i Sovjet men relativt sparsamt förekommande. Stammen torde ha minskat. Man anser den emellertid inte hotad. Vid flera tillfällen har man betonat att man inte önskar utrota vargen.

I tundraområdena, dvs områdena för renskötsel i Sovjet hålls vargen efter men den torde ha ett visst skydd i en del skogsområden.

På Kolahalvön finns det kanske en varg.

Norge

Magnar Norderhaug berättade att enstaka obekräftade observationer rapporterats denna vinter, att det inte finns något tecken på uppgång i vargstammen och att man idag inte kan bestämt säga att man har någon fast vargstam i Norge. I Norge arbetar man för en permanent fredning av vargen.

*+ Finland berättat →
fredning*

§ 3

Avelsarbete

Hallander och Segnestam redovisade det hittills utförda arbetet med att etablera en kedja av avelshägn för uppfödning av varg i fångenskap. Segnestam meddelade att SNF inköpt 2 varghonor.

En av Hallander upprättad PM om avel i fångenskap diskuterades.

Målet för det framtida avelsarbetet bör vara att vargen som art skall kunna bevaras i fångenskap. Troligen bör ca 200 djur finnas att tillgå för att vargens genom skall bevaras.

Frågan om inavel diskuterades särskilt, då bl a linsdefekter finns noterade från Högholmen och då Frösön inrapporterat ögonskador hos vargungarna. Utöver inavel kan parasiter och främmande partiklar vara tänkbara orsaker till skadorna. Detta måste snarast utredas och gruppen uppdrog åt Hallander att konsultera en husdjursgenetiker.

SNF och varggruppen bör skaffa sig bättre kontroll över vargarna i fångenskap. Detta kan ske parallellt på två sätt.

För det första bör försök göras att lösa in vargar i Frösön, Lycksele och Ähteri (5 - 6 vargar). ~~Aganderätten bör vila hos SNF.~~

För det andra bör avtal tecknas för att långsiktigt säkra avelsmaterialet och aveln. Ett kontraktsformulär bör upprättas. Ett förslag till formulär bör utformas i kontakt med lämplig kommun och med en jurist. I kontraktet bör nämnas att djurparken underkastar sig varggruppens beslut om fortsatt handhavande av vargarna och deras avkomma. Vidare bör anges att uppblandning med andra vargraser ej får ske, att märkning av vargarna skall vidtagas och att all handel med djuren skall kontrolleras av varggruppen. Gruppen uppdrog åt Hallander att utforma förslag till sådant formulär.

Gruppen uppdrog också åt Hallander att utreda frågan om märkning av vargarna i fångenskap.

§ 4

Fångst av vilt
levande varg

Frågan om infångande av vilda vargar i Finland diskuterades.

Malmström redovisade att två män har tränat med bedövningsgevärs men att endast en man f n har praktisk erfarenhet av vapnet. Helikopterfångst går inte att bedriva i skogsområden. Snöscooterfångst medför stor risk för hets av djuren och är därför tveksam. Skidjakt med nät är möjlig. Eventuellt skulle varg kunna fångas med hjälp av sömnmedelsbehandlad åtel.

Gruppen betonade att det är viktigt att man gör försök att fånga vargar istället för att döda dem, som man nu gör i Finland.

Om det är nödvändigt med nya blodslinjer i avelsarbetet kan vargar ev fås från Sovjet. Denna möjlighet är viktig och måste observeras.

§ 5

Stambok

Hallander redovisade den stambok som upprättats över fennoskandiska vargar i fångenskap under 1972. Malmström åtog sig att komplettera stamboken för Finlands del.

Gruppen beslöt att stamboken kontinuerligt skall hållas aktuell och att Zoological Society i London bör tillställas ett exemplar för att stamboken skall bli internationellt antagen.

§ 6

Vargraser

Frågan om vargraser diskuterades.

Ahlén meddelade att han tidigare planerat en utredning om vargraser och därvid tillskrivit museer i Skandinavien och Sovjet.

Johnels redovisade det påbörjade arbetet med en översikt över världens vargraser, vilken f n givit vid handen att 38 vargraser identifierats. Arbetet med översikten skulle slutföras och därefter tillställas vargruppens ledamöter. Ahlén lovade bidra med insamlat material om skallar i museer.

Färgvariationerna inom vargraserna kan uppenbarligen vara stora men målsättningen för avelsarbetet bör vara att i möjligaste mån få tillbaka den vargras som tidigare funnits i Skandinavien.

Segnestam meddelade att också den internationella varggruppen ägnar rasfrågan intresse. Gruppen ansåg att frågan om nya undersökningar beträffande vargraserna i världen bör tas upp vid det internationella vargmötet i Sverige i september.

Gruppen ansåg också att uppmärksamhet bör ägnas restriktioner i den internationella handeln med varg med tanke på att uppblandning av vargraserna ej bör förekomma.

§ 7

Utsättning av varg

Frågan om utsättning av varg diskuterades.

Gruppen ansåg att målsättningen för arbetet inom Projekt VARG bör vara att inom ramen för en biologisk räddningsaktion rädda vargen i Norden för framtiden. Slutmålet bör vara att förstärka vargstammen till reproducerande populationer, när detta i en framtid är möjligt. För arbetet inriktas på att i fångenskap klara vargen som art, i första hand i djurgårdar, i andra hand i större vilthägn. De senare skulle kunna utgöras dels av större hägn på 50-100 hektar - där publik också skulle kunna beredas tillfälle att se varg - dels av ett mycket stort vildmarkshägn, som också skulle kunna tjäna som bas för eventuell framtida utsättning.

Ett sådant vildmarkshägn borde vara så stort att vargen kunde leva på någon av de befintliga hjortarterna. Härvidlag kan tre zoner urskiljas i landet: En zon med ren, en med älg och en med kronhjort (Vintertid är fr.a. älg, ren och rådjur vargens föda.) Ett större varghägn borde ligga inom någon av de två södra zonerna och bör under nuvarande förhållanden troligen förläggas till något område i södra Härjedalen, där renskötseln är ovanlig.

Argumenten för utplantering av varg måste vara att faunan på nytt skall bli komplett och att det i flera sammanhang har uttalats från myndigheternas sida bl a i samband med den fysiska riksplaneringen att inga av de djurarter som finns bör tillåtas att bli utrotade. Härvid har vargen också särskilt nämnts. En förutsättning för vargutplantering torde vara att rennäringen upphör inom vissa områden i landet. Så småningom kan man ev. tänka sig åtelmatade varggrupper på 2 - 3 ställen. Ett arbete av det slaget måste föregås av en intensiv informations- och propagandainsats.

Gruppen beslöt uppdra åt Ahlén att till nästa sammanträde inkomma med förslag om var i landet ett större varghägn skulle kunna förläggas.

§ 8

Framställningar om vargens skydd Frågan om skrivelser till myndigheterna beträffande vargens skydd diskuterades.

Segnestam anmälde att SNF avgivit en skrivelse till naturvårds-kommittén ang jakten i de svenska nationalparkerna samt att naturskyddsföreningarna i Finland, Norge, Danmark och Sverige gemensamt antagit en resolution ang rovdjurens ställning i de nordiska länderna med särskild tonvikt på varg och järv.

Gruppen rekommenderade att SNF undersöker förutsättningarna för en skrivelse till Planverket med synpunkter på rovdjurens bevarande i fjällvärlden.

Från Finland återkommer man ev med önskemål om stöd för vargens skydd i Finland.

§ 9

Administration Frågan om arbetets administration m m diskuterades.

För Sveriges del beslöts att den svenska arbetsgruppen skulle konstituera sig sålunda:

professor Ingemar Ahlén
professor Bertil Haglund (ordförande)
l:e intendent Håkan Hallander
professor Alf Johnels
avdelningsdirektör J-O Pettersson
intendent Mats Segnestam (sekreterare)
generalsekreterare Sven Wahlberg.

Gruppen ansåg att SNF skulle vara huvudman för arbetet i Sverige genom den sålunda konstituerade arbetsgruppen för Projekt VARG och att arbetet skulle bedrivas i nära samarbete med Världsnaturfonden i Sverige.

För Finlands och Norges del rekommenderades en motsvarande upp-läggning av arbetet och det uttalades ett önskemål att ledamöterna i de finska och norska arbetsgrupperna skulle anmälas till SNF

före den 1 april.

De närvarande beslöt vidare att ett nordiskt samarbete för Projekt VARG skulle etableras genom nära kontakt mellan de tre nationella arbetsgrupperna med SNF som koordinerande.

Gruppen beslöt också att det nordiska arbetet i största möjliga mån skulle inordnas i IUCN:s och WWF:s internationella projekt för vargens skydd.

Ett internationellt möte bör förberedas i samarbete med organisationskommittén för viltbiologkongressen.

Vid lämpligt tillfälle bör övervägas om berörda djurparksföreståndare kan inbjudas till ett möte där tankegångarna bakom Projekt VARG presenteras och det fortsatta avelsarbetet diskuteras.

§ 10

Frågan om verkställandet av arbetsgruppens intentioner diskuterades.

Gruppen ansåg att arbetet i första hand skulle bedrivas genom en sekretariatfunktion underställd SNF och uppdrog åt Haglund, Segnestam och Wahlberg att skriva en projektbeskrivning för användande vid ansökan om medel för Projekt VARG.

§ 11

Frågan om publicitet och PR diskuterades. Gruppen ansåg att tiden nu var inne att ge offentlighet åt arbetet med Projekt VARG och att en plan för PR-verksamheten därför bör upprättas.

§ 12

Nästa sammanträde utsattes till den 11 maj kl 10.00.

§ 13

Då intet vidare förekom förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

Mats Segnestam

Verkställande
och ekonomi

PR